

Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza
Kod przedmiotu	05.0-WP-FP-POW-1-Ć-S14_pNadGenLI7Q8
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	3
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obieralny
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Grażyna Gajewska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Cel główny: poznanie teoretycznych podstaw działalności opiekuńczo-wychowawczej.

Cele szczegółowe: student pozna podstawową i uporządkowaną wiedzę ogólną o działalności i rzeczywistości opiekuńczo-wychowawczej, jej istocie, rodzajach, składnikach; będzie potrafił odnieść wiedzę ogólną do praktyki i własnego doświadczenia; będzie miał świadomość swojej wiedzy i potrafił ją zastosować.

Wymagania wstępne

podstawowa wiedza pedagogiczna i psychologiczna nabyta w toku edukacji

Zakres tematyczny

1. Opieka w ujęciu wybranych autorów. Podstawowa terminologia w opiece nad dzieckiem. Ćwiczenia w rozwijaniu empatii i zrozumienia motywów postępowania opiekunów i podopiecznych. 2-3. Opieka nad dzieckiem w rodzinie (opieka nad dzieckiem w rodzinach o różnej strukturze, opieka nad dzieckiem w rodzinach dysfunkcyjnych). 4. Sieroctwo- kategorie sieroctwa, przyczyny, analiza zagadnienia. 5. Opieka nad dzieckiem i rodziną zaburzoną oraz niewydolną wychowawczo- najnowsze tendencje. 6. Wspieranie rodziny dysfunkcyjnej – asystent rodziny, rodzina wspierająca, placówka wsparcia dziennego (np. świetlica środowiskowa, ognisko wychowawcze). 7. Opieka nad dzieckiem pozbawionym opieki rodzicielskiej: - rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka, - placówka socjalizacyjna i interwencyjna, - adopcja, rodzaje adopcji. 9. Dziecko w placówkach wspomagających rodzinę. Tendencje europejskie. 10. Błaski i cienie rodzinnej opieki zastępczej nad dzieckiem, tendencje europejskie. 11. Dziecko w instytucjonalnych formach opieki zastępczej. 12. Kompetencje opiekuńcze i wychowawcze nauczyciela, np. integrowanie grupy wychowawczej, doskonalenie umiejętności komunikacji interpersonalnej, podnoszenie samooceny uczniów. 13-14. Społeczność lokalna. Elementy konstytuujące społeczność lokalną, rola więzi społecznej (w tym więzi sąsiedzkiej), sposoby i skutki aktywizacji społeczności lokalnej na rzecz efektywności opiekuńczo- wychowawczej. Działalność organizacji pozarządowych, jako przejaw aktywności społeczności lokalnej. 15. Podsumowanie zajęć.

Metody kształcenia

dyskusja problemowa z zastosowaniem prezentacji medialnej, praca w małych grupach, praca z tekstem, krótkie filmy instruktażowe, dyskusja (burza mózgów)

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma podstawową, uporządkowaną wiedzę o różnych środowiskach opiekuńczo-wychowawczych, ich specyfice i procesach w nich zachodzących		- aktywność w trakcie zajęć - test z pytaniami zamkniętymi i otwartymi	Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma elementarną, uporządkowaną wiedzę na temat pedagogiki opiekuńczej i jej zależnościach z innymi subdyscyplinami pedagogicznymi, w tym podstawowe terminy, przemiany, funkcje oraz teorie składowe; posiada wiedzę w zakresie opieki (specyfice, genezie, czynnikach, zakresach, kategoriach, funkcjach i zasadach) oraz jej wychowawczej modyfikacji, znajomość środowisk opieki i wychowania dziecka i ich specyfiki; zna metody diagnozowania i optymalnego zaspokajania potrzeb opiekuńczych podopiecznych i wychowanków oraz doprowadzania ich do samodzielności życiowej i zakończenia opieki		• aktywność w trakcie zajęć • test z pytaniami zamkniętymi i otwartymi	• Ćwiczenia
student ma podstawową wiedzę o uczestnikach działalności wychowawczej, opiekuńczej i pomocowej		• aktywność w trakcie zajęć • test z pytaniami zamkniętymi i otwartymi	• Ćwiczenia
student potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych, a także motywów i wzorów ludzkich zachowań		• aktywność w trakcie zajęć	• Ćwiczenia
student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia		• aktywność w trakcie zajęć	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie z ćwiczeń odbywa się na podstawie oceny poziomu aktywnego i merytorycznego uczestnictwa w zajęciach (20% oceny), oceny z kolokwium końcowego - testu z pytaniami zamkniętymi i otwartymi(80%). Kolokwium jest pracą pisemną. Ocenę pozytywną z kolokwium, z progami punktowymi, stanowi 60% pozytywnych odpowiedzi.

Literatura podstawowa

1. Dąbrowski Z. (2006). *Pedagogika opiekuńcza w zarysie*. Część pierwsza i druga. Olsztyn.
2. Gajewska G. (2009). *Pedagogika opiekuńcza. Elementy metodyki*. Zielona Góra.
3. Albański L., Gola S. (2013). *Wybrane zagadnienia z pedagogiki opiekuńczej*, książka do pobrania (bezpłatnie) w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej (DBC) pod adresem: http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/docmetaddata?id=23690&from=&dirids=1&ver_id=&lp=1&QI=
4. Badora S., Róg A., Zięba Kołodziej B. (2014, red.). *Pedagogika opiekuńcza. W poszukiwaniu rozwiązań teoretycznych i praktycznych*. Wyd. PWSZ w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg.
5. Dąbrowski Z. (2002). Kulpiński F., *Pedagogika opiekuńcza. Historia, teoria, terminologia* (2002), s. 101-156.
6. Kelm A. (2000). *Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej*, s.17-35.
7. Jundziłł E., Pawłowska R., (2008, red.). *Pedagogika opiekuńcza – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*. Gdańsk.
8. Wybrane artykuły z czasopisma „Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze”.

Literatura uzupełniająca

1. Andrzejewski M. (2007). *Domy na piasku. Domy dziecka. Od opieki nad dzieckiem do wspierania rodziny*. Poznań.
2. Badora S., Marzec D., *System opieki kompensacyjnej w zjednoczonej Europie* (2002), s.239-263 plus do wyboru jakiś kraj, Brągiel J., Badora S. (2005). *Formy opieki wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*. Opole.
3. Basiaga J., Badora S. (2010). *Gotowość rodziców do reintegracji z dziećmi umieszczonymi w pogotowiu rodzinnym*, „Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze”, nr 10.
4. Becielewska D. (2007). *Choroba sieroca*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 5.
5. Gajewska G., Doliński A., *Teoretyczno-metodyczne aspekty warsztatu pedagoga. Scenariusze zajęć wychowawczych*. T.1, Zielona Góra 2007.
6. Gajewska G. (2009). *Rodzinna opieka zastępcza z perspektywy województwa lubuskiego*. Zielona Góra.
7. Napiórkowska K. (2013). *Realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w świetle danych statystycznych*. „Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze”, nr 8.
8. Olubiński A., (2001, red). *Tożsamość oraz dylematy pedagogiki opiekuńczej*. s. 181-189.
9. Sztander W. (2006). *Dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym*, Warszawa 2006.
10. Izdebska J. (2004). *Dziecko osamotnione w rodzinie*. Białystok.
11. Stelmaszuk W. (2001, red), *Zmiany w systemie opieki nad dziećmi i młodzieżą. Perspektywa Europejska*. Warszawa, od s. 51.
12. Kawula (2003, red). *Pedagogika społeczna. Dokonania – aktualności – perspektywy* - do wyboru np. s.98.
13. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dziennik Ustaw 2011, nr 149, poz. 887 z późniejszymi zmianami.
14. Brągiel J., Badora S. (2005). *Formy opieki wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej – o świetlicach (219-227), innych formach (219-247), wybrać dowolną placówkę od str. 289-517*.

Uwagi

Jest to przedmiot obowiązkowy w ramach specjalizacji **nauczycielskiej**.

